

MI A LUX-DÍJ?

A 2007-ben alapított LUX-díj az Európai Parlament évente odaítélt filmművészeti díja. A LUX-díjnak két fő célkitűzése van: az Európáról zajló nyilvános vita reflektorfénybe emelése, illetve az európai (koprodukción készült) alkotások terjesztésének támogatása. A forgalmazás ugyanis az európai filmművészet „Achilles-sarka”, amely helyzetben tovább gyengítenek a nyelvi akadályok. A LUX-díj célja e problémák áthidalása.

A LUX-díj a feliratozás és a terjesztés támogatásával abban segítette az európai filmeket, hogy szélesebb közönséghez jussanak el. A LUX-díjon keresztül az Európai Parlament a kulturális sokszínűséget támogatja és elősegíti az európaiak közötti kapcsolat létrejöttét.

MIK AZOK A LUX FILMNAPOK?

A LUX-díj hivatalos döntőjében részt vevő 3 film vetítését jelenti az Európai Unió 28 országában, azonos időszakban – 2013 őszén. A LUX-díj részeként a 3 versenyfilmet az Európai Unió 24 hivatalos nyelvén a LUX filmnapokra feliratozzák. A program célja az európai filmművészet sokszínűségének és gazdagságának megismertetése a lehető legtöbb európai polgárral, valamint a 2013. évi LUX-díjért versenyben lévő filmek témáinak megvitatása. A filmekben felvetett kérdések a mi történeteinket mesélik el, érzéseket váltanak ki belőlünk, és mindenkit érintő témákkal foglalkoznak.

HOGYAN VÁLASZTJÁK KI A FILMEKET?

A filmeket filmipari szakemberek egy csoportja választja ki, ők képezik a választóttestületet. A LUX-díj hivatalos döntőjében részt vevő 3 film a választóttestület döntését tükrözi.

A díj odaítéléséről az európai parlamenti képviselők döntenek, idén december 11-én.

MI A KÖZÖNSÉGDÍJ?

A közönségdíj a nézők által választott kedvenc LUX film vagy téma. Látogasson el weboldalunkra, a luxprize.eu-t vagy Facebook-oldalunkra, és fejtse ki véleményét a filmekről. A közönségdíjat a 2014 júniusában/júliusában megrendezésre kerülő Karlovy Vary Nemzetközi Filmfesztiválon hirdetik ki. Ez szimbolikusan lezárja az aktuális LUX-díjat és – 10 új film 2014. évi hivatalos jelölésével – utat nyit a következő évi filmnapoknak.

AZ EURÓPAI PARLAMENT

LUX DÍJ

A KULTURÁLIS SOKSZÍNŰSÉGÉRT

THE
SELFISH
GIANT
CLIO BARNARD

NÉZZE MEG,
VITASSA MEG,
SZAVAZZON

@luxprize
#luxprize

WWW.LUXPRIZE.EU

LUX FILMNAPOK

3 FILM | 24 NYELVEN
28 EURÓPAI ORSZÁGBAN
WWW.LUXPRIZE.EU

THE SELFISH GIANT

Rendező: Clio Barnard
Ország: Nagy-Britannia
Év: 2013
Játékidő: 93'
Szereplők: Sean Gilder, Siobhan Finneran, Lorraine Ashbourne, Steve Evets, Elliott Tittensor, Conner Chapman, Shaun Thomas
Producer: Tracy O'Riordan
Gyártás: Moonspun Films, BFI Film Fund, FilmFour
Díjak: Cannes 2013, Directors' Fortnight, LUX Prize Official Selection Competition

Szinopszis

Mai mese a 14 éves Arborról és legjobb barátjáról, Swiftyről. Az iskolából és saját közösségükből is kizárt fiúk találkoznak Kittennel, a helyi fémhulladékkereskedővel, és egy lovaszekéren fémet kezdenek el gyűjteni neki. Swifty jól bánik a lovakkal, Arbor pedig jó üzleti érzékkel bír, ami jó csapatát kovácsolja őket. Amikor Arbor kapzsvá és kizsákmányolóvá válik, kapcsolatuk feszült lesz, és egy tragikus esemény végleg megváltoztatja őket.

ALABAMA ÉS MONROE

Rendező: Felix van Groeningen
Ország: Belgium
Év: 2012
Játékidő: 110'
Szereplők: Veerle Baetens, Johan Heldenbergh, Nell Catrysse, Geert van Rampelberg, Nils de Caster
Producer: Dirk Impens
Társproducer: Frans Van Gestel, Arnold Heslenfeld, Laurette Schillings
Gyártás: Menuet Producties, Topkapí Films
Díjak: Berlinale 2013, Panorama Special Audience Award, CPH PIX 2013, LUX Prize 2013 Official Selection Competition, Tribeca Film Festival 2013

Szinopszis

Az ALABAMA ÉS MONROE egy pár, Elise és Didier szerelmi történetéről szól Elise saját tetoválószalont vezet, Didier egy zenekarban bendzsózik. Didier mesél, Elise meghallgatja. Kapcsolatuk szerelem első látásra, a különbözőségük ellenére is. Didier elkötelezett ateista, ugyanakkor naivan romantikus alkat. Elisenek tetovált kereszt van a nyakán, jöllehet két lábbal a földön jár. Boldogságuk Maybelle nevű lányuk megszületése után teljeseedik ki. Maybelle 6 éves korában rákos lesz. Didier és Elise teljesen különbözően reagálnak a hírre, de Maybelle nem hagy nekik választást: a szülőknél együtt kel megküzdniük lányuk betegségével.

MIELE

Rendező: Valeria Golino
Ország: Olaszország, Franciaország
Év: 2013
Játékidő: 100'
Szereplők: Jasmine Trinca, Carlo Cecchi, Libero De Rienzo, Vinicio Marchioni, Iulia Forte
Producer: Viola Prestieri, Riccardo Scamarcio, Anne-Dominique Toussaint, Raphael Berdugo
Gyártás: Buena Onda, Les Films des Tournelles, Rai Cinema, Cité Films
Díjak: Cannes 2013, Un Certain Regard, Brussels Film Festival 2013, LUX Prize Official Selection Competition, Globi d'Oro 2013, Best debut film, Best actress (Jasmine Trinca)

Szinopszis

Irene egyedül éli elszigetelt életét. Titokban halálosan beteg embereknek ad drogot, hogy így segítse őket méltósággal meghalni. Egy nap egy új "ügyfélnek" halálos dózisú drogot ad, de időközben megtudja, hogy a férfi teljesen egészséges. Irene úgy dönt, nem vállal felelősséget a férfi öngyilkosságáért. Ettől fogva Irene és Grimaldi élete akaratlanul is összefonódik és ez a szokatlan kapcsolat gyökeresen megváltoztatja Irene életét.

MERT a film képes meghatni, a kultúra pedig felnyitja a szemünket

MERT a film és a kultúra ideális eszközök közös háttérünk és a köztünk lévő különbségek felfedezéséhez

MERT egységben vagyunk a sokféleségben és az Európai Unió közös terünk

Valeria GOLINO: **MIELE**, Felix van Groeningen: **ALABAMA ÉS MONROE** és Clio Barnard: **THE SELFISH GIANT** alkotásai szerepelnek az Európai Parlament által második alkalommal szervezett LUX FILMNAPOK műsorán.

E három kiváló film együttesen jól tükrözi az európai film gazdagságát, mélységét és szépségét. Mindhárom a társadalmunkat foglalkoztató kérdéseket vet fel, eltérő – realista, fantáziadús, kemény vagy tapintatos – megközelítéssel.

Menjen el, nézze meg e filmeket, és a luxprize.eu honlapon vitassa meg, hogy jogos-e (avagy nem) mások fájdalmának enyhítése olyan helyzetben, amikor nem lehetséges szabad akaratból végzetes döntéseket hozni (MIELE), vagy azt, hogy hogyan reagálnak a társadalom és az intézmények által sorsukra hagyott fiatalok (THE SELFISH GIANT), vagy azt, hogy hogyan ráz meg egy fiatal európai párt egy, az eddigi értékrendszerüket megkérdőjelező tragikus esemény (ALABAMA ÉS MONROE).

28 EURÓPAI ORSZÁGBAN

BELGIQUE / BELGIË
BRUXELLES / BRUSSEL

БЪЛГАРИЯ
СОФИЯ

ČESKÁ REPUBLIKA
BRNO

DANMARK
KØBENHAVN

DEUTSCHLAND
BERLIN, KÖLN, MÜNCHEN

EESTI
TALLINN

ÉIRE / IRELAND
CORCAIGH / CORK

ΕΛΛΑΔΑ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

ESPAÑA
BARCELONA, GIJON, LANZAROTE, SANTIAGO DE COMPOSTELA, SEGOVIA, SEVILLA

FRANCE
ANGOULÊME, MARSEILLE, STRASBOURG

HRVATSKA
ZAGREB

ITALIA
ROMA, BOLOGNA

ΚΥΠΡΟΣ
ΛΕΥΚΩΣΙΑ

LATVIJA
RĪGA

LIETUVA
VILNIUS, KAUNAS, PANEVĖŽYS

LUXEMBOURG / LUXEMBURG
LUXEMBOURG / LUXEMBURG

MAGYARORSZÁG
BUDAPEST

MALTA
VALLETTA

NEDERLAND
LEIDEN

ÖSTERREICH
WIEN

POLSKA
WARSAWA, WROCŁAW

PORTUGAL
LISBOA

ROMÂNIA
BUCUREȘTI

SLOVENIJA
LJUBLJANA

SLOVENSKO
BRATISLAVA

SUOMI / FINLAND
HELSINGFORS / HELSINKI

SVERIGE
STOCKHOLM

UNITED KINGDOM
LONDON, BELFAST, GLASGOW

NÉZZE MEG,
VITASSA MEG,
SZAVAZZON

@luxprize
#luxprize

WWW.LUXPRIZE.EU

KIKEZDHESETLEN BARÁTSÁG?

A két egykorú fiút rendkívül erős kötelékek fűzik egymáshoz. Ugyanabból a társadalmi és kulturális közegből származnak és nehéz családi körülmények között élnek. Swiftynek több húga és öccse van, szülei nagy szegénységben élnek: édesanyja nem tudja miből fizetni a villanyszámlákat, apja kénytelen eladni a nappali kanapéját, a család szegényes, egysíkú és – áram híján – hideg ételeket eszik. Arbor egyedülálló édesanyjával él, aki nehezen birkózik meg két fia nevelésével: az idősebbik fiú kábítószerezik, nehezen irányítható, sokszor erőszakosan zaklatják a hitelezői, és feltehetőleg ellopja az Arbornak szánt gyógyszereket. Öccse ugyanis beteg (talán hiperaktív), és csak a gyógyszerek hatására nyugszik meg.

Arbor és Swifty erősen ragaszkodnak a családjukhoz. Bár a hétköznapi kommunikáció gyakran nyers és erőszakos, együtt néznek szembe a problémákkal: a két fiú kész odaadni a fémkereskedéssel keresett pénzt a családjuknak, hogy kifizessék a számlákat vagy a tartozásokat.

A két kamasz ugyanakkor sok mindenben különbözik egymástól: Arbor alacsony, szőke, szikár és robbanékony természetű, míg Swifty magasabb, kissé bumfordi és nyugodt. Arbor irányít, Swifty pedig követi őt. Kapcsolatukban leginkább a barátság jelei megkapóak: a jelek szerint Swifty az egyetlen olyan személy, aki képes megnyugtatni Arbort a rohamai során, amint arról a film első jelenete is tanúskodik, amely az egymásba kulcsolódó kezeiket mutató közelképpel zárul. Különösen szembeötlő a fiúk fizikai közelsége, legyen szó akár egymás ugratásáról, játékról vagy olykor a gyengédség kifejezéséről.

-1-

A FILMRŐL RÖVIDEN

Az Oscar Wilde meséjét szabadon feldolgozó *Az önző óriás* című film Anglia egy szegénység és nyomor uralta részén élő két mai tizenéves történetét viszi a vászonra. Arbor valamilyen meghatározatlan betegségben szenved: folyamatosan izeg-mozog, semmilyen tekintélynek nem engedelmeskedik, és az iskolából is kizárják. Barátját, Swiftyt verekedés miatt szintén elküldik az iskolából néhány napra. A két magára maradt fiú rájön, hogy pénzt kereshetnek azzal, ha fémekeket adnak el a hulladékfém-kereskedő Kittennek. Míg Arbort elsősorban a nyereségvágy hajtja, Swifty Kitten lovaihoz, különösen egy igáslóhoz szeretne közelebb kerülni, amely nagyszerűen tud ügetni is.

nézőkre bízta. Az azonban, hogy Arbor az állatot gondolja, nemigen értelmezhető másként, mint az elhunyt barátja előtti tiszteletadásaként.

KESERŰ KÖVETKEZTETÉS

A film így egy megtört barátság és egy veszteség történeteként értelmezhető az ipari összeomlás idején. A történetből meglehetősen keserű következtetés vonható le: a gazdasági kisiklás jelei (a két fiú szüleinek szegénysége, akik nem tudják kifizetni a számlákat, és kénytelenek eladni az alapvető berendezéseket; a hulladékfémmel és más visszanyert anyagokkal való kereskedés virágzása, ami ezen anyagok lopására készíti a leginkább elesetteket) sokkal nehezebben értelmezhető jelekkel egészülnek ki. A rendező például ködben úszó, gyér fényvel megvilágított ipari berendezéseket (hűtőtornyokat, ipari épületeket) visz a vászonra, amelyek így minden magasztosság nélkül jelennek meg, sőt úgy tűnik, hogy már nem sokáig működnek, mintha már nem is lenne értelmük. Az, hogy ezeken a gyönyörű képsorokon állatokat (lovakat, bárányokat) is láthatunk, talán még jobban hangsúlyozza ezt az érzést. Mintha a természet visszavenné a jogait.

A gazdasági összeomlás a filmben ábrázolt társadalmi nehézségekben is tetten érhető: Arbort kizárják az iskolából, mondván, hogy képtelenek nevelni ezt a többiekkel különböző gyereket; a kábítószerek-kereskedeleme és -fogyasztás tönkreteszi a testvére életét; anyjuk képtelen arra, hogy egyedül, magára utalva éljen és nevelje két nehezen kezelhető fiát. Talán e szétesés következménye, hogy kialakul a korlátok nélkülség, a törvényen kívülség érzése: a gyerekek egymást zaklatják a sportpályán;

-3-

ELTÁVOLODÁS

Ez a szép barátság azonban ugyanolyan ütemben morzsolódik fel, ahogy a fiúk Kittennel való kapcsolata átalakul és megerősödik a saját személyiségük. Kitten felismeri a lovakhoz értő és őket gondozni képes Swifty képességeit, és egyre több feladatot bíz rá, különösen az értékes ügető ló ápolását, sőt azt is megengedi, hogy meglövigolja. Swifty ezért rendkívül hálás Kittennek (minden új feladat kiosztását egy lelkesült „Get in” felkiáltás jelzi) és természetesen meg szeretné őrizni a férfi iránta tanúsított bizalmát.

Arbor egyáltalán nem rendelkezik a Swiftyt jellemző spontán és természetes érzékenységgel. Swifty képes megnyugtatni és teljes mértékben ellenőrzése alatt tartani egy állatot, Arbor durvasága és hevesége viszont ezzel ellentétes hatást vált ki. Kitten tehát a szárnyai alá veszi Swiftyt és egyfajta új védelmezőjévé válik, mindeközben azonban Arbort hevesen elutasítja.

Az eltaszított Arbor ezután elárulja Swiftyt és Kittent: ok nélkül megöl egy csikót. (A csikót eredetileg abból a célból akarták feláldozni, hogy ellenőrizzék, a földre esett elektromos vezeték feszültség alatt van-e még; Swifty segítségével nélkül azonban Arbor a már feszültségtől mentes kábelt sem tudta volna megszerezni.) Így a csikó megölésére nem lehet másként tekinteni, minthogy azt Arbor azért követte el, hogy megbántsa a lovakat kedvelő Swiftyt, és megbüntesse azért, amiért bizonyos értelemben elhagyta őt, vagy e tett akár úgy is értelmezhető, hogy annak célja egyszerűen az unaloműzés volt. Másfelől Arbor rendszeresen jelentős mennyiségű rezet vesz el Kitten készleteiből, és elhatározza, hogy azokat eladja egy másik fémhulladék-kereskedőnek (Kitten lovával és utánfutójával együtt!), ami az őt rajtakapó

Swifty számára újabb árulást jelent, mivel Kitten valamilyen formában Swifty főnöke lett. Arbor üzlete azonban meghiúsul és erről Kitten is tudomást szerez: a rémült Swifty előtt kezének eltörésével fenyegeti meg Arbort.

DRÁMA ÉS MEGOLDÁS

A dühös Kitten elküldi Arbort, hogy adósságának megfizetése érdekében az erömű közelében lopjon el ugyanilyen mennyiségű rezet (egy másik kereskedő ugyanis anélkül szerezte meg az Arbor által ellopott rezet, hogy megfizette volna annak ellenértékét). Egy betontömbbel lezárt vermet kell felnyitnia, be kell másznia és meg kell szereznie az ott lévő kábeleket, s mindezt az ijesztő morajokat hallató nagyfeszültségű vezetékek alatt kell elvégeznie. Arbornak az igavonó állat segítségével sem sikerül egyedül elmozdítania a betontömböt, de Swifty mély megbántottsága ellenére is a társa segítségére siet. Swifty mászik be a lyukba és ő szenved halálos áramütést. Arbor elviszi Swifty testét Kittennek, aki minden várakozással ellentétben teljes mértékben felelősséget vállal a balesetért.

Ekkor kezdődik a purgatórium Arbor számára, aki kapcsolatba akar lépni Swifty anyjával. Többször kopogtat az ajtaján, de minden alkalommal elutasítják. Ahogy a film legelején láthattuk a rohamot kapó fiút, úgy most is lekuporodik az ágya alatti menedékébe, ahonnan csak Swifty tudta előcsalogatni. Végül megjelenik nála Swifty édesanyja és Arbor megkapja, amire várt: barátja édesanyja megbocsát neki és szoroson magához öleli. A film egy békés jelenettel zárul: a kamera elidőzik Arbornon, amint egy lovat kefével tisztít, majd megállapodik az állat tekintetén, amelynek értelmezését a rendező a

-2-

NÉHÁNY JAVASLAT A VITA TOVÁBBVITELÉRE

- A film története Nagy-Britanniában, a yorkshire-i Bradfordban játszódik. Véleményük szerint Európa valamely más régiójában is játszódhatna a történet? Ha igen, miért? Ha nem, miért?
- Az elektromos áram kérdése különböző módokon jelenik meg a filmben: nagyfeszültségű vezetékek, a csikó és Swifty halála, Swifty családjának kifizetetlen számlái, a hulladékfém-gyűjtőknek potenciális jövedelemforrást jelentő kábelek... Milyen gondolatok fűzhetők fel az árammal kapcsolatos elemek és metaforák köré (feszültség, ellenállás, Arbort majd szétfeszíti az idegesség stb.)?
- Meglehetősen szembeűnő *Az önző óriás* című film esztétikai elfoglaltsága: különösen a zene hiánya, valamint a környezeten megállapodó képek vagy az ipari berendezések és az állatok (bárányok, juhok) együttes ábrázolása. Hogyan értelmezik Önök ezt az elfoglaltságot?

Anne Vervier
Les Grignoux (Liège Brussels)

-4-